

درگاه

۱ خزیران ۳۳۷

نومرو : ۴

برنجی سنه : برنجی جلد

بو بوكلك شائى

يوزگده پريشان سسلر ايجندن
بوكله لن بركونش كوزللكي وار .
بو اشسز كوزللك قارشيشنده بن
نوركله ياندغه كوزلرم دولار .

بركيزلى آلهودر باغمده صانكه :
عذابم كون كوندن آرتار اكسيلر ؛
اك اوزون سنلر بيله اينانكه
اورادن ، آجديفك ايزلرلى سيلمز .

كونلرم اك سياه كيجهدن يتر ،
حاله چكديكم غمدن نشاندر .
چاندين اوساندم ؛ ايتديكاه يتر ،
وورولمش برقلبه مرحمت شاندر .

نجم الدربه غليل

روح وماده مناسبتى حفته الك محتدل ، بونك ايجونده
اك فائدملى نتايج ايله ايدم بيليرز . بو بولده يايانغدن
تحقيقاتله كوروروزكه . مثلاً ارادى افعالزده ميخانيكيته عائد
برقسم وار يعنى عضوموزك ودماغده كي مركز
اراديتك حركاني لازم خارجى برآئيم مركزارادى
وسوكرا اهضاي تحريك ايلر . يالكنز دقت ابدليدر كه
براده دماغك اينا ايلديكي وظفه شندوفر استاسيو .
فلزنده كي ماقاسله پاديني وظيفه كييدر . ناصيل
شندوفر ماقاسلرلى ترمه هه مانكي برخطه دوعرى
استقامت و بربرسه دماغده محيط خارجيه دوعرى
استقامت و بربرسه بارار برآلتدر . فقط ارادهده
بوندن فاضله برشى واركه اوده (ترجيح واتخاب) در .
تعبير آخرله ماقاس اداره ايدن آدامك ترقى سوده
اينا ايلديكي خدمتدر . ايشته بو كييتى دماغك حركانيه
ايضا حاكمكان بو قدر . تفكر اتمزدهده ، احساس اتمزدهده ،
حتى ادراك اتمزدهده هب بولده دماغك حركاني تهاوز
ايدمك ماهيت اولديني محققدر . شو حلاله حرركات
دماغه ايله شعور آراسنده برهيت ، بر موازات
موجود دكلدر . بو تدقيقى ديدكم اصول ايله
ايلر يه كوتورورسه كز تسليم ايدرسكز كه دماغ و حاك
حرركات توليد ايلسنه و محيط خارجيه به اعلايقه يارار
فقط شعورك تغيير اخرله روحك مولدى دكلدر . شعور
هه اعتبارله اونك حرركات ميخانيكيه و كي به به سنى
تجاوز ايلر . بر اوركس ترمه شفى النده كي دكله
موسيقى هيتى اداره ايدر اما آهنگ هه اعتبارله بو
دكلهك حرركاتندين عبارت دكلدر . بو اوجاق حسبلهده
به نظريهك اسناد ايلديكي تجربيلرلى سزه برر برر
تعداد ايدم . تعميق ايدنيجه بو فكرك جوق مثبت
تجربه وحده اسناد ايتديكي تسليم ايليه جكلكره
اينيم . بركردهده بو فرضيه قبول ايدنيجه صنعت ،
دين ، اخلاق حفته كي تفكر اتمزدهده باشقه براستقامت
حاصل اولور ، اوزمان بو قارنده ميستيك وغير واضح
كورديكز جلهلرلى ايجه اكلاما بيليرسكز .
نه ايجون و ناصيل ؟ اوني باشقه برحسبال
زميني يابارم .

دارالفنون تاريخ فلسفه معلمى

محمد امين

نفيس صنعتلر

مجله

بو بوكل صنعت دورلرينك خصوصيتى ، كچمش
دورلك طرزندن باشقه بر طرز ايجاد ايتكددر .

ترقى نك محصول اولان بو ايجاد قدرى اولانجه ،
صنعتكار ، زمانك فكر و بيلر ايديشد بر جاك شكلار
ياياچ برده كچمش عصرلك صنعت نهونهلرلى قويمه
ايتكه چالشيده بو ، صنعتك ضعف وزوانه بارز بر
اشارتدر .

بك طيبي اولان بو حقيقتك اثباتنه چالشي
يهوده در .

ادبيات ورسم تاريخارنده بونى تأييد ايدمك
بر جوق دليلاره قولايجه تصادف اولور . فقط بزم
بوراده موضوعم يالكنز تجليل صنعتى اولديجبرون
اومثالاره مراجعت ايتيه كچمز .

جلد جلاك تاريخى باشلانغچندن اعتباراً كوزدن
كچيره جك اولورسنى اسنى خايلار لانا هه صنعتكارك
كشندن اولكيلردن باشقه طرزده برشى ايجاد ايتش
اولدينى كوروروز

جلد جلاك صنعتك ايتكه ايتكه نه زمان توقف
ايتديكته دقت ايدرسك كوروروز كه بو ، جلدلرك كندى
زمانلرله و طرزلرله اويغون يكي اثرلره متناسب
تزيينات ، الحاصل كندى ايجاد ايتديكى شيلرلى
ياياچ برق ماضى استادلرينك طرزلى تقليده چالشدقلى
زمانده باشلار .

بالكه بونلك ايجنده مكممل برر ايشي اولانلر
واردى ، فقط هيج برى حقيقى بر صنعتكار ديه
طائيفاماز ، چونكه يادقلى اثرلك موجودى
دكلردى ؛ باشقه لرلك دماسيله ايش كورمسلر ،
هراسلوبدن بر فكر ، هر ذوقدن بر الهام آلمسلر ،
الحاصل هر دورى تقليد ايتفسلدر . بوندن شونتجه
چيقاركه بوتون مناسيله بر صنعت اثرى ميدانه كيتريك
ايجون بو بوكل و شغصى بر ايجاد قدرتى لازمدر .

ماضيتك استادلرلى ، ماضيتك مودللى تقليد
ايدن برعجله ، بو تقليدى نه قدر مكمملده ياييه
حقيقى بر صنعتكار دكل ، ساده جه ايتي برايتي در .

فقط برعجله نه خصوصده ايجاد قدرتى كوستره
بيلير ؟ شبهه بر تزيينات خصوصده كوروروزكه
هر دورك كنديه مخصوص براسلوبى وارددر . ادبيات هر
صنعتدن زياده يكي الهاملرك منيعدر ، ديكر صنعتلره
يكل كوستره و بر دورك صنعت اسلوبى تعيين ايدن
ادبياتدر ، ديكر صنعتار ادبياتى تعقيب ايدر . و او كا كوره
شكل آلير . فقط صوركه عكس العمل ايله ادبياتدهده
بونلردن متأثر اولور .

فرضا فرانسهده رومانليك جرياننى نظر اعتباره
آلهم . زيرا بوللى باشلى برشلكى حائر و بر (اسلوب
صنعت) وجوده كچيرمش اولان بر حركتدر . بو
حركت بر آوچ عوروك الهامندن چيقدى . فقط

صوكرا ، موسيقشناسلر ، رساملر ، معمارلر ، اديبلرده
اونلره الهام سيلرلى و يرديلر بو صورته دورك
بتون محصولاتى بر مشترك وصفى حائر اولدى : اسلوب
ديكارى ايشته بودر . شرق اسلوبى ، غرب اسلوبى ،

تورك ، عرب ، عجم اسلوبلى بوليه تفكك ايتشدر .
هر ايتي مجله زمانك طرزى بيايمكه بو كا اوباغه
عجبوردر . بوندن باشقه جلد جلاك صنعتنده بك بركتلى
اولان بر الهام منبى دهاواردر ، اوده جلد تزييناتك
اثرله متناسب و اويغون اولاسى لروميدر . بوكون بر جوق
مجلدلى اهميت و بر ميرك اثرلى هيج متناسبتى اولايان
تزيينات ايله سوسله بولر بو طبق موضوعى صورك
زمانه عائد اولان بركتلك اشغامتك ريسملرلى اسكى
زمان اوابلرله ترسيم ايتكه بكمزدر

سويله دكلر بزمى خلاصه ايدلم .
ا هر صنعتكارانه جلد ، زمانك اسلوبه اويغون
اولاچى .

٢ - مجله اثرك ماهيتيلهده متناسب اولاچى .
بر جلدك قيمت صنعتكارانه سنى تقدير ايدمك
اولان هر منقده ، شورت سؤالى كندى كندينه صورار :

١ - جلدك تزييناتى شغصى بر ايجاد اثر ايدر ؟
٢ - بولده زمانك اسلوبه اويغون ايدر ؟
٣ - بولده اثرك موضوعيله متناسب ايدر ؟

اور و ياده ، يلادى اون طقوزنجى عصرده جلد جلاكده
انقلاب يامش اولان صنعتكار (مونيه) تزيينات ،
خصوصنده موضوع اوله رق چيچكي انتخاب ايدرك
جلد جلاكى بى بى بر وادى به موقدى .

چيچك ! ايشته الهامك منبى ، چيچكى
آكلادى و - ودى ، بر فيلسوف و صنعتكار نظرله ،
اونى تدقيق ايتدى و هر كسك آكلامادى حقيقى ماهيتنى
اكلادى .

چيچك ، انسانلك جيران كوزلرله خطاب ايدن
اك درين و اسرارلى بر لسانى واردر چيچك طبيعتك
بر فكريدر . ايشته (مونيه) بولسانى آكلادى
بو فكرى تفسير ايتدى ، تزييناتك دائى فقط
متنوع موضوعى اولارنى چيچكى انتخاب ايتدى ، چيچك
معنوى قيمتى اكلانغه چالشدى روحلره اولدينى
كى چيچكاردهده تنوع واردر . بزمى تسخير ايدنلر
اولدينى كى خوشمزه كيمه بيلر واردر .

لالهده غرور ، زامبايده احتشام ، خشخاشده خليا
واردر . سياه زامباقلرك زهرلى رؤيائى ، شقايقك
قاريشيق ايجله لى سوسلرك ، فرور انكشافى (مونيه) به
قدر حدسز و معناسز تزيينات ايله سوسلو كتابلرك
قابليده كورولكه باشلار . بو صنعتكارلر برابر چيچكلر
جلد جلاك صنعتى استيلا ايتدى . صنعتكارك ذوقنه
كوره كيشيدير بيله مهن اسلوبه تابع قلمش ، تفسير ايدلمش
زيت ، چيچكلرى

آرتق دوهديكك ، مورچيچكى ، خزارن چيچكك
صابلرلى رؤيا و غذائى تمثيل ايدن بر شكلده صايرلش
اوله رق و آچلمش صايرى خفتخاشلر ماروكك نك بياش

نعمت

هركسك غائب اولمش برسو كيميسى ؛
 كيمى قردهشم دير ، كيمى بابام ؛
 كيمى هايقيير : ييقيلدي يووام ؛
 آيرليق وصالك اك صوك نفسى !..

ئۇلۇم روھە كېتەك ، ھەتتە ايرىمكىدەر ،
ئۇلەدن ئۇلۇلر بوسرى بىلىر .

سین اونی آرما ، اوسفی بولور ؛
آتالر ٹولسدہد کچمز اولاددن .
بیش کوکلده یاتار بختیار باباڭ .
آغلاما ، آغلامق برکنام اولور .

مہس عالی

مویه‌نك جلد لونده شكل ايله برابر رنگ ده اعتراج ايدردى . پنبه له ش افلاطون رنگلى باشا نرك صيغاق صاير شينانى . سوسنلر ك بياضانى ايله برلشير وبر رسام باله تى اوزر نده ك رنگين رنگار كى اعتراج ايدردى . اوز زمانه قدر هندى شكلاره منحصر قالان بو ترتيبات بو صورته قوسم اتشدى .

حاصلی بر صنعت کازک ثمره‌ی ایشار می‌دانه کتیرمه‌سی
ایچین جناب حقیق بر تحفه‌سی اولان ایجاد روز کارلرینک
دماغنه أسمه‌سی لازمدر .

رزاقہ عارف

— >>> ❸ <<< —

(ما بعد)

شعور و حياتك تدقيقنده واصل اولدينغز. بومشترك
نتيجهي بر اوجي سلسله و قابي تعقيب ايتكله
دنى آله ايدم بيلير. مثلا مخلوق دى حياتدك
عمل دكل، عمله تقدم ايدن تصويرى ملاحظه ايدم.
نفوذلى شخصيتلك ايچنه داخل اولقلرى شئون
و حادثات اوززندك بويوك تاثيرلرندن دائما بحث
ايديلير. ذاتا نفوذلى شخصيت ديك قارىشىدى
قانع اوززندك كندى نشانهنى بر اقان برآدمدن
باشقه ندر؟ بوشانه اولماسه اونك نفوذى نردن
آكلابه جز؟ تعبير ديكركه نفوذلى ديديكزن شخصيت
ايچمه اوزون برسلسله حادثاتى لمحه بصرده قاوراوب
كورن كيسمه دكليدر؟ بو آدم « حال » نده نه قدر
بويوك برسمه ماضى بولنديريورسه حاضر لافنده
اولان وقايى استعجال ايتديرمك ايچون استقباله او
نسنده آخيره بر حوله ايله مولات ايدم بيلن كيسمه
ديكدر. بر رتقيب ايله افاده ايتك جائزه درزكه
بر انسانك تصورانى ماضيه دوغرو نه قدر كرلاش
و چيكلمش بولورسه استقباله آتيني اوق دنى او
نسبنده قدرلى و قوتلى اولور. شه، مرضك، مشاهده
ايتديكي ماده قارشىسنده كى ادرا كى بايقز فاعلدر.
معلومدركه مادهنك ميلبونلرجه اهتزازلرنى شعور بر
لمحه قاورار. كذا مادهنك بيكلرجه سنك تاريخى
شعورك بر لمحه سنه صيغار. مادهنك حافظه سى ايسه بر
لمحه لغدر؟ يعنى ماده ايچون اك اوزاق برماضى ايله
اك ياتين بر حال فرق ايديلهك كي دكلدر. حال
بويوك برلمحه بصرده كوزمك ماده عالمنده اخلايتديكى
شئى، مثلا برضا احساسى مادهنك بكديكرنى ولى
ايدن تربيلونلرجه اهتزازلرنى احتوا ايدر. بو حال
بوتون احساسنمده واقعدر. ماده ايله شعورك
ملقاسنده بولان احساس، شعوره خاص اولان
و وصف فارقى تشكيل ايدن « صبروره : Duree »[*] ده
[*] بو تعبير برغسون فلسفه سنك روحنى تشكيل ايدر.
برغسون، ذهنيه فلسفه سنى تدقيق ايدركن بولرك
حياتى هندسه كى جامد كورمه لرنيك سيني « زمان
temps » دنيلى شئى « مكان : espace »، قلب
تمكدن باشقه برشى پايدالارنى ايلك اثرى اولان
شعورك بلا واسطه مطالري حفته تجربه قلبيه «
ام كتابنده عربى و عميق تشرى اغشدر.
برغسون، ذهنيه فلسفه سنك زمان مكان قلب
فقرندك اسبابى كوستردكدن موكر اونا كى حقيقى
دينى بوتون فلسوفورك رياضيه جى اوله لرنده بولور.
مومودركه زمان مفهومندن اكقولاى وازيكه بيلهك
ياضيه جيلدر. چونكه بولرك بوتون محاكات
هنيه لرى هب مكانده كجر و زمانك ايسه كندلر سنه

[illegible]